

Määräys tienvarsimainonnasta ja -ilmoittelusta

TRAFICOM/22492/03.04.03.00/2019

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 52 b §:n määräysvaltuus on ollut Liikenne- ja viestintävirastolla 1.1.2019 alkaen. Tällä määräyksellä Liikenne- ja viestintävirasto antaa tarkempia määräyksiä liikenneturvallisuuden varmistamiseksi Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 52 ja 52 a §:ssä tarkoitettujen mainosten ja ilmoitusten teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta.

Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 52 §:ssä säädetään kaikkia maantien käyttäjille tarkoitettuja mainoksia tai ilmoituksia koskevasta vaatimuksesta laatia ja sijoittaa mainos tai ilmoitus siten, että se ei vaaranna liikenneturvallisuutta eikä haittaa tienpitoa ja että se sopeutuu mahdollisimman hyvin ympäristöön. Säännöstä sovelletaan asemakaava-alueiden ulkopuolella sekä asemakaava-alueella maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 83 §:n 4 momentissa tarkoitettulla liikennealueella.

Arvio määräyksen vaikutuksista

Vaikutukset viranomaisen toimintaan

Maantielaisissa tarkoitettujen mainos- ja ilmoitusasioiden käsittely on keskitetty Pirkanmaan ELY-keskukseen. Määräyksessä esitetyt muutokset edellyttävät jonkin verran muutoksia tietojärjestelmiin.

Vaikutukset asiakkaiden, sidosryhmien ja kansalaisten toimintaan

Määräyksen tavoitteena on selkeyttää mainosten sijoittamisen sääntelyä ja toiminnanharjoittajien mahdollisuuksia arvioida mainosten sijoittamispaikkoja.

Vaikutukset turvallisuuteen

Määräys edistää tieverkon sujuvuutta ja turvallisuutta. Lisäksi määräys parantaa jalankulki- ja pyöräilyturvallisuutta rajoittamalla mainosten ja ilmoitusten sijoittamista jalkakäytävän ja pyörätien alku- tai ylityskohdan läheisyyteen.

Määräyksellä ohjataan mainosten ja tilapäisten ilmoitusten sijoittamista paikkoihin, joissa ne eivät aiheuta vaaraa liikenneturvallisuudelle. Mainosten ja tilapäisten ilmoitusten sijoittamiseen liittyvissä määräyskohdissa huomioidaan liittymäturvallisuus, törmäysturvallisuus, kevyen liikenteen turvallisuus, kohteet, joissa kuljettajalta edellytetään erityistä tarkkaavaisuutta sekä mainoslaitteiden pystytys- ja huoltotöiden vaikutukset liikenneturvallisuuteen.

Vaikutukset ympäristöön

Määräyksellä ei ole merkittäviä suoria ympäristövaikutuksia.

Vaikutukset esteettömyyteen

Määräyksellä ei ole merkittäviä vaikutuksia esteettömyyteen.

Määräyksen valmistelu

Määräysluonnos on valmisteltu Liikenne- ja viestintävirastossa. Määräyshankepäättöksen antamisesta on tiedotettu Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla ja sähköpostitse tieliikenteen määräysvalmistelun tiedostuslistalle ilmoittautuneille.

Sidosryhmillä on mahdollisuus kommentoida määräyshanketta valmistelun edetessä sekä antaa kirjalliset lausunnot määräysluonnoksesta lausuntokierroksen aikana. Saatujen lausuntojen yhteenveto on perustelumuioston liitteenä.

Yksityiskohtaiset perustelut

Kohdan 1.2 määritelmiin on lisätty liikenteenohjauslaitteen, liittymäalueen, eritasoliittymän ja vähäliikenteisen liittymän määritelmät.

Alakohdassa 3 määritellään liikenteenohjauslaite tieliikennelain 1.6.2020 voimaantulevan kokonaisuudistuksen vuoksi. Liikenteenohjauslaitteella tarkoitetaan liikennemerkkiä tai liikennevaloa. Voimassa olevassa tieliikennelaissa (1981/267) liikenteen ohjauslaitteella tarkoitetaan liikennemerkkiä, liikennevaloa taikka muuta liikenteen ohjaamiseksi tarkoitettua laitetta tai tiemerkintää. 1.6.2020 voimaantulevassa tieliikennelaissa (729/2018) liikenteenohjauslaitteella tarkoitetaan liikennevaloa, liikennemerkkiä tai tiemerkintää tai muuta liikenteenohjauslaitetta. Uuden tieliikennelain myötä esimerkiksi reunapaalut ja tietyömaiden tilapäiset liikenteenohjauslaitteet tulevat olemaan tieliikennelain mukaisia liikenteenohjauslaitteita. Määräyksen tarkoituksena on kuitenkin rajoittaa mainoksen sijoittamista suhteessa liikennemerkkeihin tai liikennevaloihin.

Alakohdan 4 liittymäalueen määrittely vähintään 200 tai 300 metriksi tarkoittaa, että mainoksia ei saa sijoittaa tätä lähemmäksi liittymää. Etäisyysvaatimus perustuu Liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen näkemäalueista (65/2011), jossa liittymien näkemävaatimukset perustuvat maantien mitoitusnopeuteen.

Alakohdassa 5 määritellään eritasoliittymä. Määräyksen mukaisia eritasoliittymiä ovat kaikki eritasotasoliittymät, joissa vähintään yksi risteävä tie tai ramppitie on maantie.

Alakohdassa 6 määritellään vähäliikenteisellä liittymä, jolla tarkoitetaan kaikkia sellaisia maantien ja muun kuin maantien välisiä liittymiä, joiden keskimääräinen vuorokausiliikenne on alle 100 KVL. Muu kuin maantie on esimerkiksi katu, yksityistie tai muu yksityisliittymä, mukaan lukien kiinteistöille johtavat liittymät.

Kohtaan 1.3 lisätään vaatimus ilmoittaa mainoksen sijoittamisilmoituksessa mainosten vaihtumisväli ja vaihtumistapa, jos kyseessä on vaihtuvanäyttöinen mainoslaite.

Kohdassa 2.1. määrätään mainoksen sijoittamisesta.

Alakohdan 1 mukainen sijoittamiskielto liittymäalueelle on ollut voimassa edellisessä määräyksessä. Jos liittyvän maantien keskimääräinen vuorokausiliikenne on alle 100 KVL, käsitellään mainoksen sijoittamista kahden maantien väliselle liittymäalueelle sijoittamisena eikä vähäliikenteiseen liittymään sijoittamisena.

Alakohdassa 2 määrätään mainoksen sijoittamisesta eritasoliittymän läheisyyteen. Mainosten sijoittaminen ajoradan ja ramppitien väliselle alueelle on kielletty, koska mainokset häiritsevät muun liikenteen ja liikenneympäristön havainnointia liikenneturvallisuuden kannalta erityisen kriittisessä tienkohdassa. Lisäksi kulku ramppitien ja ajoradan väliselle alueelle edellyttäisi ajoneuvon pysähtymistä tai pysäköimistä alueen viereen ajoradalle, ramppitielle tai risteävälle tiellä, tai niiden pientareelle

taikka ajoradan, ramppitien tai risteävän tien ylittämistä jalkaisin. Ajoradan ja ramppitien väliset alueet sijaitsevat pääsääntöisesti tiealueella.

Aikaisemmassa Liikenneviraston määräyksessä mainosten sijoittaminen eritasoliittymien liittymäalueille on ollut kokonaan kiellettyä, ellei sijoittamiselle myönnetty poikkeuslupaa. Tässä määräyksessä on tarkennettu kiellettyjä sijoittamispaikkoja, jotta mainoksia ei jatkossakaan voida sijoittaa liikenneturvallisuutta vaarantaviin kohtiin. Kielletyissä sijoittamispaikoissa on huomioitu mainoksen etäisyys ramppitien ja risteävän tien liittymästä, etäisyys poikkisuunnassa maantiestä ja ramppitiestä sekä etäisyys liikenteenohjauslaitteista. Lisäksi mainoksia ei saa sijoittaa eritasoliittymän sisään jääville alueille.

Alakohta 2 a: sijoittamiskielto alle 200 metrin etäisyydelle ennen eritasoliittymän ensimmäistä suunnistustaulua vastaa aikaisemman Liikenneviraston määräyksen vaatimusta 200 metrin etäisyydestä ensimmäiseen suunnistustauluun.

Alakohta 2 b: vaatimuksella varmistetaan, että mainokset eivät häiritse liikenteenohjauslaitteiden havaitsemista eritasoliittymissä, joissa on sekä erkanevaa että liit-tyvää liikennettä.

Alakohta 2 c: vaatimuksella varmistetaan, että ramppiteiden kohdalla mainokset eivät häiritse muun liikenteen ja liikenneympäristön havainnointia.

Alakohta 2 d: vaatimuksella varmistetaan, että mainoksia ei sijoiteta ramppitien ja risteävän tien näkemäalueille, jota että mainokset eivät häiritse muun liikenteen ja liikenneympäristön havainnointia kiinnittämällä kuljettajan huomiota mainokseen.

Alakohta 2 e ja 2 f: etäisyysvaatimuksella tien poikkisuunnassa varmistetaan, että mainokset eivät häiritse kuljettajaa havainnoimasta muuta liikennettä ja liikenneympäristöä.

Alakohtia 3, 4, 5 ja 6 ei ole muutettu.

Alakohdassa 7 kielletään mainoksen sijoittaminen moottoritiellä ja moottoriliikenne- tiellä kohteeseen, jossa mainostaulun huoltoa varten ei ole käytettävissä ympäri- vuotista kulkuyhteyttä. Aiemman Liikenneviraston määräyksen (LIVI/5152/06.04.01/2018) mukaan mainosta ei saanut sijoittaa valta-, kanta- ja seututielle siten, että mainoslaitteen huoltotoimenpiteet suoritetaan ko. tieltä käsin. Muutos perustuu siihen, että moottoritien ja moottoriliikennetien varteen pysäköinti ei ole sallittua, joten mainostaulua ei voi pystyttää tai huoltaa turvallisesti ilman olemassa olevaa ympärivuotista kulkuyhteyttä.

Alakohdassa 8 tarkoitettuja kohteita, jossa mainoksen pystyttämisen ja huoltotyö saattavat aiheuttaa vaaraa muulle liikenteelle, ovat muun muassa pysäköinti- tai pysähtymiskielloilla merkityt tai kapeapientareiset tienkohdat, joissa ajoneuvoa ei turvallisesti voi pysäköidä tienvarteen mainoksen huoltotöiden ajaksi.

Alakohdassa 9 kielletään mainoksen sijoittaminen alle 100 metrin etäisyydelle toi- sesta mainoksesta, koska liian tiheään sijoitetut mainokset voivat vaarantaa liiken- neturvallisuutta ja muuttaa liikenneympäristön sekavaksi.

Alakohdan 10 vaatimuksella varmistetaan, että mainoksia ei sijoiteta vähäliikenteis- ten liittymien näkemäalueille. Aikaisemmassa määräyksessä vähäliikenteisten liittymien näkemäalueita ei oltu rauhoitettu mainonnalta. Vähäliikenteisestä liittymästä maantielle liittymisen tulee olla turvallista, joten vähäliikenteisten liittymien näkemäalueille ei saa asettaa mainoksia näkemäesteiksi. Mainoksen sijoittaminen vähä- liikenteisen liittymän varteen yli 20 m etäisyydelle maantien keskilinjasta ei enää aiheuta näkemäestettä 100 metrin matkalla.

Mainoksen sijoittamista kahden maantien väliselle liittymäalueelle, kun liittyvän

maantien keskimääräinen vuorokausiliikenne on alle 100 KVL, käsitellään kuitenkin liittymäalueelle sijoittamisena.

Alakohdassa 11 määrätään mainoksen sijoittamisesta suhteessa liikenneohjauslaitteeseen. Aikaisemmassa Liikenneviraston määräyksessä mainosta ei saanut sijoittaa alle 100 metrin etäisyydelle liikenteenohjauslaitteesta. Tällä määräyksellä kielletään mainoksen sijoittaminen alle 100 m etäisyydelle liikenteenohjauslaitteesta, jos etäisyysvaatimus 30 metriä maantiellä tai 50 metriä moottoritillä ja moottoriliikennetiellä tien poikkisuunnassa ei täyty. Mainoksen sijoittaminen riittävän etäälle tien poikkisuunnassa ei häiritse liikenteenohjauslaitteen havaitsemista tai kilpaile huomiosta liikenteenohjauslaitteen kanssa, koska mainosten sijainti on erotettu tien poikkisuunnassa liikenteenohjauslaitteiden sijainnista.

Alakohdassa 12 täsmennetään erityisiä tarkkaavaisuutta vaativia paikkoja ja tie-osuuksia.

Alakohtia 12 a, b ja c ei ole muutettu.

Alakohta 12 d: määräykseen lisätään vähimmäisetäisyysvaatimukseksi 300 metriä, jotta mainostauluista ei aiheudu lentoesteitä varalaskupaikalle. Lentotoiminnassa käytettävän lähestymispinnan kaltevuuden 4 prosentin mukaisesti mainoksen aiheuttama este ei 300 metrin etäisyydellä saa olla yli 12 metrin korkeudessa varalaskupaikan päädyn päällysteen pinnasta mitattuna.

Alakohta 12 e: muutetaan koskemaan liikennemerkillä merkittyä ohituskieltoaluetta sen tarkentamiseksi, että keltaisella sulkuviihvalla merkityt ohituskieltoalueet eivät automaattisesti ole kiellettyjä sijoittamispaikkoja.

Alakohta 12 f: jalankulku- ja pyöräilyturvallisuuden parantamiseksi lisätään vähimmäisetäisyys mainoksen sijoittamiselle paikkaan, jossa on jalkakäytävän ja pyörätien alku- tai ylityskohta taikka jossa maantie risteää varoitusmerkein osoitetun ja yleisesti käytetyn ulkoilureitin tai ladun kanssa.

Alakohta 12 g: tien poikkileikkauksen muutoskohdilla tarkoitetaan esimerkiksi leveäkaistateiden alku- ja loppukohtia, ohituskaisaosaosuuksien alku- ja loppukohtia sekä muita merkittäviä tien poikkileikkauksen muutoskohtia.

Mainoksen sijoittaminen voidaan sallia, mikäli mainoksen sijoittaminen kokonaisuutena arvioiden täyttää liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 52 §:ssä säädetyt edellytykset. Kohta vastaa nykyisen määräyksen 12 §:n tekstiä (LIVI 5152/06/04/01/2018).

Kohtia 2.2 mainoksen ulkoasu, 2.3 mainoksen koko ja 2.4 valaistut mainokset ei ole muutettu.

Kohdan 2.5 alakohdassa 7 määrätään, että itsevalaiseva mainos on sammutettava, jos se menee epäkuntoon kokonaan tai osittain tai siinä muutoin ilmenee häiriöitä. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että valopisteet välkkyvät tai palavat poikkeuksellisesti eri voimakkuuksilla.

Kohtaa 2.6 vaihtuvasisältöiset mainokset ei ole muutettu.

Kohdan 3 määräyksiä sovelletaan vain liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 52 a §:ssä tarkoitettuun tilapäiseen ilmoitteluun, joka koskee kokous-, tiedotus-, huvi-, hää- tai muuta niihin rinnastettavaa tilaisuutta taikka yhteiskunnallista, poliittista tai muuta aatteellista tilaisuutta. Kyse on lyhytaikaisesta tapahtumailmoittelusta. Yritystoimintaan liittyvää palvelua tai tuotetta ei voi mainostaa tilapäisellä ilmoituksella. Myöskään yrityksen tilapäiset kampanjat eivät ole tilapäistä ilmoittelua. Tilapäinen ilmoittelu on erotettava tilapäisestä opastuksesta. Tilapäiset

opasteet ovat tilapäisiä liikenteenohjauslaitteita ja ne rinnastuvat liikennemerkkeihin.

Kohdassa 3.1 määrätään maantien tiealueelle sijoitettavan tilapäisen ilmoituksen enimmäismitat. Tilapäisen ilmoituksen leveys tai korkeus saa olla enintään 120 senttimetriä ja enimmäiskoko 1 neliometri. Enimmäiskoosta määrätään liittyvien ja tien reuna-alueen turvallisuuden varmistamiseksi, kuitenkin rajoittamatta tilapäisen ilmoituksen muotoa.

Tilapäinen ilmoitus ei saa muistuttaa liikennemerkeissä käytettäviä muotoja, jotta tilapäisiä ilmoituksia ei voi virheellisesti sekoittaa liikennemerkkeihin. Erityisesti väistämisvelvollisuuteen ja etuajo-oikeuteen liittyvien liikennemerkkien kohdalla on riski, jos sekoitetaan liikennemerkki ja tilapäinen ilmoitus.

Kohtaa 3.2 ei ole muutettu.

Kohdassa 3.3 tarkennetaan, mihin tilapäisiä ilmoituksia ei saa sijoittaa. Tilapäisten ilmoitusten sijoittaminen on erikseen kielletty pääkaupunkiseudun kehäteille, Hämeenlinnanväylälle ja Hakamäentielle, joilla on erittäin suuret liikennemäärät.

Alakohtia 3, 4, 5, 6 ja 7 ei ole muutettu.

Alakohtaan 8 mukaan ilmoitusta ei saa sijoittaa melusteeseen tai maantien ja melusteiden väliselle alueelle. Aiemmassa määräyksessä kieltoa on sovellettu vain mainosten sijoittamiseen, mutta on liikenneturvallisuusperusteisesti perusteltua soveltaa myös tilapäisiin ilmoituksiin.

Alakohta 9 a: aiemmassa määräyksessä kieltoa on sovellettu vain mainosten sijoittamiseen, mutta on liikenneturvallisuusperusteisesti perusteltua soveltaa myös tilapäisiin ilmoituksiin.

Alakohta 9 b: aiemmassa määräyksessä kieltoa on sovellettu vain mainosten sijoittamiseen, mutta on liikenneturvallisuusperusteisesti perusteltua soveltaa myös tilapäisiin ilmoituksiin.

Alakohta 9 c: aiemmassa määräyksessä kieltoa on sovellettu vain mainosten sijoittamiseen, mutta on liikenneturvallisuusperusteisesti perusteltua soveltaa myös tilapäisiin ilmoituksiin.

Alakohtaa 9 d ei ole muutettu.

Alakohta 9 e: muutetaan koskemaan liikennemerkillä merkittyä ohituskieltoaluetta tarkentamaan, että keltaisella sulkuviivalla merkityt ohituskieltoalueet eivät automaattisesti ole kiellettyjä ilmoituksen sijoittamispaikkoja.

Alakohta 9 f: jalankulku- ja pyöräilyturvallisuuden parantamiseksi lisätään 100 metrin etäisyysvaatimus paikasta, jossa on jalkakäytävän ja pyörätien alku- tai ylityskohta.

Alakohta 9 g: tien poikkileikkauksen muutoskohdilla tarkoitetaan esimerkiksi leveäkaistateiden alku- ja loppukohtia, leveiden tiemerkinäostuuskien alku- ja loppukohtia ja muita merkittäviä tien poikkileikkauksen merkittäviä muutoskohtia.

Kohtaa 4 rakennuksessa tai sen läheisyydessä harjoitettavan toiminnan ja siellä myytävien tuotteiden mainostaminen ei ole muutettu.

Määräyksen aikataulu

Määräys tulee voimaan 7.11.2019.

Määräyksestä viestiminen

Määräyshankkeen aloittamisesta, lausuntokierroksesta ja määräyksen antamisesta tiedotettiin Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla sekä sähköpostitse tieliikenteen sääntelyn tiedotuslistalle ilmoittautuneille ja muille tiedossa oleville yhteyshenkilöille.

Liitteet

Liite 1 Lausuntoyhteenveto tienvarsimainoksia ja ilmoituksia koskevasta määräysluonnoksesta